

**TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LIBEREC 2012

ZUŠŤÁKOVÁ PETRA

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

Studijní program: B3107 Textil

Studijní obor: 3107R007 Textilní marketing

Historie odívání a její vliv na současnou módu

The history of clothing and its influence on the current fashion

Autor: Petra Zušťáková

KHT - 884

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Miroslava Maršálková, Ph.D.

Rozsah práce:

Počet stran textu ...45

Počet obrázků 27

Počet tabulek 3

Počet grafů

Počet stran příloh

Liberec 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. O právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

V Č. Budějovicích dne

Podpis

.....

Poděkování

Tato bakalářská práce vznikla pod dohledem paní Ing. Miroslavy Maršákové, Ph.D, které velice děkuji za cenné připomínky, rady, odbornou pomoc a zájem při vzniku této bakalářské práce. Tomášovi Homolovi za jeho podporu při psaní bakalářské práci a za jeho spolupráci při dotazování respondentů.

Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům za možnost studovat na vysoké škole.

Děkuji všem.

V Č. Budějovicích dne 13.4. 2012

Petra Zušťáková, DiS.

ANOTACE

Tato bakalářská práce je stručným shrnutím vývoje módy od začátku 20. let minulého století dodnes. Zachycuje trendy módy s jejich aspekty v jednotlivých dekadách. Práce mj. dokazuje cyklické opakování módních trendů. Práce se zabývá vztahem populace k módě, možností ovlivnění současné módy módou historickou a dalšími faktory ovlivňujícími styl odívání.

Klíčová slova: módní trendy, historie odívání, módní návrháři

ANNOTATION

This B.A. thesis is shortly summarizing the evolution of the fashion from the twenties of the last century till now. Record fashion trends with their special characteristics during particular decades. Among other things this Thesis demonstrates the cyclical recyclical recurrences of fashion trends. The thesis put mind to relation between the population and the fashion, the possibility interference the current fashion by the historical fashion and the other elements which inspires the fashion.

Key words: fashion trends, history of clothing, fashion designer

Obsah:

1. Úvod.....	8
2. Literární rešerše	9
2.1. 20. léta.....	9
2.1.1. Hlavní módní trendy.....	9
2.1.2. 1925 - 1928.....	10
2.1.3. Významní módní návrháři	11
2.2. 30. léta.....	13
2.2.1. Móda 30. let.....	14
2.2.2. Materiály používané pro oděvy	14
2.2.3. Pravidla pro módu	15
2.2.4. 1929 - 1936.....	16
2.2.5. Významní módní návrháři	18
2.2.3. 40. léta.....	18
2.3.1. Móda.....	19
2.3.2. Válečná doba 1939 -1945	19
2.3.3. Poválečná doba 1946.....	20
2.3.4. Pražská móda	21
2.3.5. Významní módní návrháři	21
2.4. Móda 50. let.....	22
2.4.1. Dámská móda do poloviny 50. let	23
2.4.2. Druhá polovina 50. let.....	24
2.4.3. Vliv módy 50. let na současnost	24
2.4.3. Módní návrháři.....	25
2.5. 60.léta.....	25
2.5.1. Móda 60. let.....	26
2.5.2. Konec 60. let.....	27
2.6. 70. léta.....	28
2.6.1. Móda 70. let.....	28
2.6.2. Nové styly.....	28
2.7. 80. léta.....	30
2.7.1. Světová extravagance	31
2.8. 90. léta.....	31
2.8.1. Módní trendy.....	31
2.8.2. Vliv módy	32
2.9. Současná móda 21. století.....	32
2.9.2. Začátek 21. století.....	33
2.9.3. Letošní móda.....	33
2.10. Vliv historie na současnou módu.....	34
3. Praktická část.....	36
3.1. Dotazníkový průzkum.....	36
3.2. Vyhodnocení dotazníku	38
4. Závěr	43
Použitá literatura	45

1. Úvod

Móda. Co je to vlastně móda? O módě se říká že je rozmarná, chvilková, proměnlivá, lehkomyšlná a nestálá. Může se líbit a nemusí. Móda si podřizuje všechny a všechno. Móda má příznivce i zavrhovatele. Ale přesto, bez módy se žít nedá.

Móda je, dá se říci, zákon, kterému se podřizuje celá populace obyvatelstva, bez ohledu na věk, pohlaví a náboženství. Je pravdou, že móda do 40. let byla striktně dána, přímo až předpisově nakázána, ale i přesto modely byly nádherné. Ženy byly ladné a byly ženami, ale jak roky plynuly, móda se začala postupně unifikovat a ženskost se začala vytrácet.

Módní návrháři nenavrhují jen večerní a vycházkové obleky, ale i kroje, dresy pro sportovce, uniformy, pracovní oděvy, dětské oblečení atd. Vlivu módy se nevyhnula ani církev.

Oděvy a móda jsou velmi důležité v našem životě již od nepaměti. Jsou součástí kultury národa a životního stylu.

K historii odívání v třídní společnosti, se vyjádřil významný sovětský návrhář Vjačeslav Zajcev „*Móda vždy zdůrazňovala nerovnost mezi lidmi, označovala jejich sociální původ, majetek, postavení. Ale jaká je její úloha v naší společnosti, kdy jsou si všichni rovni?*“ [6]

Narážel na to, že na počátku vzniku třídní společnosti, se majetné vrstvy obyvatelstva snažily svým oděvem zdůraznit své nadřazené postavení.

2. Literární rešerše

Tato bakalářská práce je pokusem o stručné shrnutí vývoje módy počínaje 20. léty minulého století dodnes. Snaží se zachytit trendy módy s jejich aspekty v jednotlivých dekadách. Práce mj. dokazuje cyklické opakování módních trendů v jejich vizuálně vnímatelných znacích a technologickou progresi ve využívání materiálů.

2.1. 20. léta

Období od roku 1920 jsou známá jako tzv. "Bouřlivá 20. léta". 1. světová válka konečně skončila a umění s tvůrčím vyjádřením opět mohlo ožít. Bouřlivá 20. léta byla dobou náhlého nárůstu blahobytu. Hospodářská krize byla zažehnána. Přicházejí nové barevné tkaniny a materiály. Díky Washingtonské deklaraci, která byla vydána 18.10.1918 možnost vyjádřit svůj názor, studovat na vysokých školách a mohou dokonce zastávat i funkce starostek, političek, lékařek, advokátek atd.. Přesto počet žen ve společensky prestižních pozicích rostl jen mírně. Ženy ale začínají pronikat do sportů, které byly vyhrazeny dříve jen mužům. Objevují se např. první československé pilotky a automobilové závodnice. Sportovní aktivita sebou přinesla nový druh ideální ženy. Krásná žena je ta, která má krásnou mladistvou, štíhlou, opálenou a sportovní postavu a nakrátko střižené vlasy. Opalování v té době patřilo k moderní ženě. Nové tendence ve společnosti se odrážejí v nové módě.

2. 1. 1. Hlavní módní trendy

Česká móda byla ovlivněna francouzskou módou a vyslovení slova Paříž či Francie vždy znamenalo známku kvality a módnosti. Proto mnoho salónů zařadilo do svého obchodního jména francouzská označení. Mnoho návrhářů a krejčích z různých zemích se scházelo pravidelně minimálně dvakrát do roka v Paříži na módních přehlídkách a kurzech. Účast na nich znamenaly v té době pro krejčí nejvyšší stupeň kvalifikace.

Doba 20. let má snahu být elegantní, ctižádostivá a hlavně praktická. Klobouky, boty, šaty, rukavičky, kabelky a šperky, vše se dokonale doplňovalo a vytvářelo tak elegantní styl, který byl jedinečný a harmonický. Trendy, jako jsou dlouhé klenotové náramky, ostříhané vlasy, výrazný make-up, dlouhá cigaretová špička, zvonovité klobouky, tenké po kolena střižené šaty se staly synonymem módy dvacátých let. [1]

Obr.1 Dámská móda 20. let [8]

V roce 1922 v Moskvě v ulici Petrovka se objevila jako první výloha s nehybnými figurínami. Pro Moskvy to byl neuvěřitelný zážitek, přemýšleli zda jsou figuríny živé manekýnky, nebo jen opravdovou nehybnou figurínou. V jedné výloze byly šaty společenské, v druhé šaty každodenního nošení, v další pracovní šaty a domácí oděv. Všechny modely byly jednoduché a přitom originální. Objevilo se i pár odpůrců a snažili se o to, aby výloha byla předělána. [6]

2. 1. 2. 1925 - 1928

Modely druhé poloviny 20. let jsou sportovní a praktické. Rozlišují se sice druhy oděvů podle jejich funkce, ale vyjma večerních toalet jsou pojaty ryze sportovně. Objevuje se praktické oblečení do zaměstnání, na výlety a pro sport. Komplety v rozličných variantách se oproti předchozím modelům šijí ze dvou i z více druhů látek a ozdobeny jsou shodným stylem dekoru. Z jednoho materiálu může být ušit plášť, sukně a ozdobné prvky blůzy, druhá textilie je látkou blůzy a ozdob na plášti. Dekorem jsou pak pásy, proužky, ozdobné lemy, nebo vyložení klop a kapes. Jednobarevné látky jsou kombinovány se vzorovanými, nejčastěji kostkovanými a pruhovanými. [1]

S rokem 1927 přichází spojení vlněných, hedvábných, případně žerzejových látek. Typicky sportovní typ kompletu je tvořen krátkou sukní, anglickou halenkou s pánskou kravatou a pletenou vestou s rukávy. Jako novinka na přehlídce Hany Podolské se objevují v

témže roce kalhotové sukně. Alternativou pletené vesty s dlouhými rukávy je vesta ze sukna, dyftýnu, sametu, žerzeje, nebo i hedvábí, zimní je podšitá vatelínem nebo je z kožešiny. Komplety v této době nahrazují klasické kostýmy, které se připůsobují kompletům, nejen kombinací materiálů, ale i sportovním charakterem. Oblíbené jumprové šaty kombinují sukni a dlouhou blůzu z jednoho či z různých materiálů. Klasické odpolední i večerní šaty se nemění, končí pod kolena, jsou volné, s níže posazeným pasem a podkasaným živůtkem. Uvolněnější sukně, která je pod boky rozšířena vloženými záhyby, plizováním nebo zvonovými díly. Široké pasy vracejí pas na jeho přirozené místo.

„Revoluční“ rok 1927 je charakterizován nástupem nepravidelností - šikmého nasazení sukně k živůtku, nepravidelného umístění záhybů sukně, asymetrických výstřihů nebo jednostranného použití šál a přehozů. Večerní šaty z luxusních materiálů s bohatými výšivkami si udržují dekorativní ráz. Sukně jsou buď rozšířené vkládanými díly, nebo široké, zvonové, nabrané či volánové krinolinové. Vpředu jsou kratší než vzadu, jsou rozšířené zvony, sklady nebo plizováním. [1]

Pánská móda se nese ve znamení uvolnění a oslav z ukončené války. Móda byla ovlivněna kubismem, což dodávalo střihu na strohosti. Nosila se vypasovaná saka s úzkými rameny.

Obr. 2 Pánská móda 20. let [9]

2. 1. 3. Významní módní návrháři

Hana Podolská 1880 – 1972

Vyučená švadlena se díky svému talentu a ctizádosti dopracovala ke svému vlastnímu salónu, který od roku 1914 sídlil v paláci Lucerna. Ačkoliv se vypracovala sama, díky svému polskému manželovi se šlechtickým titulem Viktoru Podolskému podnik postupně

rozšiřovala. Po první světové válce se salón změnil na luxusní modelový dům s mnoha zaměstnanci. Hana Podolská měla vlastní kloboučnictví a kožešnictví. Pořádala módní přehlídky a vytvořila dokonce i svůj vlastní módní časopis, kde byly fotografovány nejen modelky, ale i automobilové závodnice a herečky. Pro inspiraci si jezdila na módní přehlídky do Paříže, kdy ji vždy doprovázela kreslířka Hedvika Vlková, která měla dar fotografické paměti. Na přehlídkách nebylo možné fotografovat, a tak byl model alespoň zachycen rukou kreslířky. Říkalo se, že když se nějaký model Haně Podolské líbil, „mrkla“ na Hedviku Vlkovou a ta si model zapamatovala.

Podolská s Rosenbaumem byli první z Prahy, kteří se rozhodli zaměstnávat profesionální manekýny a manekýnky. O Podolské bylo známo, že si u svých manekýnek zakládala na ladné chůzi. Módní přehlídky se pořádaly i na dostizích v Chuchli, ale i v Mariánských Lázních. Podolská si zakládala na propagaci svých výrobků. Nebyla jen šikovnou švadlenkou a návrhářkou, ale byla i dobrou podnikatelkou. Nosit modely od Hany Podolské bylo snem snad každé ženy. Mezi její pravidelné zákaznice patřily např. první dámy Hana Benešová a Marta Gottwaldová, herečky Lída Baarová, Adina Mandlová, nebo manželka podnikatele Tomáše Bati. Její návrhy se objevovaly i ve filmech.

Hana Podolská byla považována za vůdkyni českých módních salonů a často nazývána jako česká *Coco Chanel*. V roce 1948 byl Modelový dům znárodněn a přejmenován na Oděvní dům Eva. Pro Podolskou to znamenalo ztrátu kontaktů v Paříži, podřadné místo prodavačky, kde pracovala do roku 1954, než dostala výpověď. [1,10]

Oldřich Rosenbaum 1891 – 1942

Firma Rosenbaum byla založena v roce 1907 Eliškou Rosenbaumovou a sídlila ve Štěpánské ulici. V roce 1924 převzal firmu její syn Oldřich, který se ale nespokojil s vedlejší uličkou a firmu přesunul na Národní třídu. Brzy se ze zcela průměrného konfekčního závodu stal jeden z nejvyhledávanějších a nejluxusnějších v Čechách. Mezi jeho zákazníci byly ženy jak z Čech, tak i z cizích zemí. Převážná část zákazníků byly herečky, manželky diplomatů a podnikatelů z celé Evropy. Jeho dvorní manekýnkou byla herečka Adina Mandlová. Mimo oděvů se zabýval kožešnickou a kloboučnickou výrobou.

I když byl formálně největším konkurentem Hany Podolské, jednali spolu vždy velmi korektně. Jezdili společně na pařížské módní přehlídky, nekonkurovali si ve výrobě podobných modelů, ačkoliv bývali společně inspirováni stejnou módní přehlídkou. Oldřich Rosenbaum vždy po přehlídkách odjížděl se svými návrháři na Riviéru, kde zpracovávali podněty z přehlídek a připravovali vlastní kolekci. Kolekci předváděl minimálně dvakrát do

roka přímo v salónu Rosenbaum, nebo v Karlových Varech a přehlídka byla určena výhradně pro zvané. Oděvy Oldřicha Rosenbauma jsou dodnes vystaveny v umělecko průmyslovém muzeu v Praze. [1, 11]

Coco Chanel 1883 - 1971

Francouzská návrhářka, Coco Chanel, byla jednou z prvních žen, která na sebe vzala kalhoty, ostříhala si vlasy nakrátko a zcela odmítla nosit korzet. Coco Chanel dokázala uspět ve světě módy ihned po jejím vstupu na trh především díky své odvaze experimentovat. Když po první světové válce byl nedostatek látek, jednoduše začala šít ze žerzeje, pleteniny, která se do té doby používala pouze na pánské spodní prádlo. Kostýmem, kterým ovlivnila celou generaci, navrhla v roce 1923. Sestával z tvídového saka a sukně v délce po kolena. Coco Chanel také dovedla k dokonalosti svůj styl zvaný *La Garçonne*¹, styl inspirovaný módou mužů. Coco Chanel milovala kalhoty, saka a ráda si vážala i kravaty. Její první košile byla navržena v roce 1920 a v roce 1925 navrhla límce u bundy a pletenou vestu. V témže roce byl vydán její první parfém Chanel č. 5. Mnozí věří, že Chanel no.5, má své jméno podle jejího šťastného čísla. Pravý důvod je však mnohem jiný - jednalo se o pouhý pátý vzorek při vývoji vůně. Ten byl uveden na trh již ve 20. letech, ale svou největší slávu získal až v 50. letech díky Marilyn Monroe. Ta na otázku, co si obléká, když jde spát, odpověděla, "*dvě kapky Chanelu číslo pět*". To rozpoutalo doslova šílenství a jedna lahvička se prodávala ve světě každých třicet vteřin! Elegance, luxus a jednoduchost jsou ochrannou známkou jejího stylu. Coco Chanel svým způsobem velmi napomohla ke svobodě a emancipaci žen, módy, stejně jako vývoji módy. Coco Chanel zemřela v roce 1971 ve Švýcarsku. Dnes je značka Chanel vlastněna koncernem návrháře Karla Lagerfeldena, který pokračuje v jejím stylu. Klasická černobílá kombinace je i dnešní doménou na módních přehlídkách. [8]

Coco Chanel vždy tvrdila: "*Čím ženštější jsme, tím jsme i silnější.*"

2. 2. 30. léta

Černý pátek. Na tento den svět nikdy nezapomene. Na newyorské burze dne 24.10.1929 dochází ke krachu a celý svět se tak dostává do hospodářské krize. Ceny akcií začaly klesat a akcionáři museli své akcie prodávat pod cenou. To mělo vliv na nedostatek peněz podnikatelů, kteří neměli na vyplacení mezd svým zaměstnancům, a tím také došlo k nárůstu počtu lidí bez práce. Do tehdejšího Československa krize přichází sice jako poslední, ale s drtivým dopadem. Bez práce byla třetina populace. Chudoba měla za následek psychické

problémy a zvýšený počet případů sebevražd. Ekonomika se jen velice pomalu vracela na předchozí úroveň. Hospodářská krize měla dopad i na tehdejší módní průmysl a mnoho krejčovských studií muselo svou činnost ukončit, či se snažit své výrobky vyrábět levněji. To mělo za následek i vznik módních salonů, kde se začínaly objevovat konfekce slavných značek. [2]

2. 2. 1. Móda 30. let

Do roku 1930 bohaté ženy rozlišovaly praktické denní oblečení od večerní róby, které byly zdobeny flitry či skleněnými korálky. Bylo velmi populární třpytit se v noci. V době hospodářská krize se ženy středních tříd snažily nedostatek peněz nahradit nápaditostí a vlastním úsilím. Snažily se kombinovat tkaniny, které umožňovaly nové nápady. Stříhy v té době bylo možné sehnat na objednávku přímo na míru, či v časopise (dnes známe pod názvem Burda).

Ve 30. letech opět přichází do módy zaoblená prsa a zvýrazněné křivky pasu, delší vlasy a délka večerních šatů se opět dotýká podlahy. Ženy dosáhly emancipace a mohou se opět ve společnosti objevovat jako křehké, jemné ženy. Silueta je tak štíhlejší a protáhlá, k čemuž dopomohl i dlouhý upnutý rukáv. Čela skrytá klobouky byla opět odhalena a klobouky byly nahrazeny malými kloboučky ve tvaru „placaté desky“. Móda oproti 20. letům byla méně odvážná a extravagantní. Šaty měly podtrhnout linii ženských křivek a eleganci. [1]

2. 2. 2. Materiály používané pro oděvy

Začínají se nosit nádherné večerní šaty saténové, krepdešínové, hedvábné splývající a vytvářející odlesky. Mnoho šatů bylo tvořeno tak, aby byly lehce oblékány přes hlavu. U večerních oděvů byla snaha docílit toho, aby ženy vypadaly jako řecké bohyně. Tím vzniká i záliba v opalování. Ženy se snaží získat bronzový nádech kůže, aby ve večerních toaletách s hlubokým výstřihem a zadním výstřihem až ke kříži ukázaly své krásné opálené a vypracované tělo.

Na trh přicházejí vylepšené tkaniny z umělých vláken jako je vinyl, viskóza atd., ale pořád byly v té době velmi drahé. Jelikož byla hospodářská krize, snažily se módní návrhářky vyrábět z levnějších materiálů. Například Coco Chanel, používala bavlnu, která byla levná.

V roce 1927 Dr. Wallace začal zkoumat nové polymery a výsledkem jeho bádání byl objev polyamidu. V roce 1938 společnost *Du Pont* vyráběla komerční Nylon a do roku 1939

---

¹ La Garconne – Pařížský módní styl

pletené punčochy. Později tato společnost byla přejmenovaná na nám již známý název Nylon. Nylonové punčochy mění mnoha ženám život. Dávají jim pocit svobody, žádné klesání punčoch, ale už jen krásný pocit z hebkých nohou. Nejvíce žádané byly především za 2. světové války. Móda je elegantní a používá vzory rybí kosti nebo kohoutí stopy. Oblíbené vzory na vycházkové šaty jsou kaligrafické a s námořnickými prvky. [1]

2. 2. 3. Pravidla pro módu

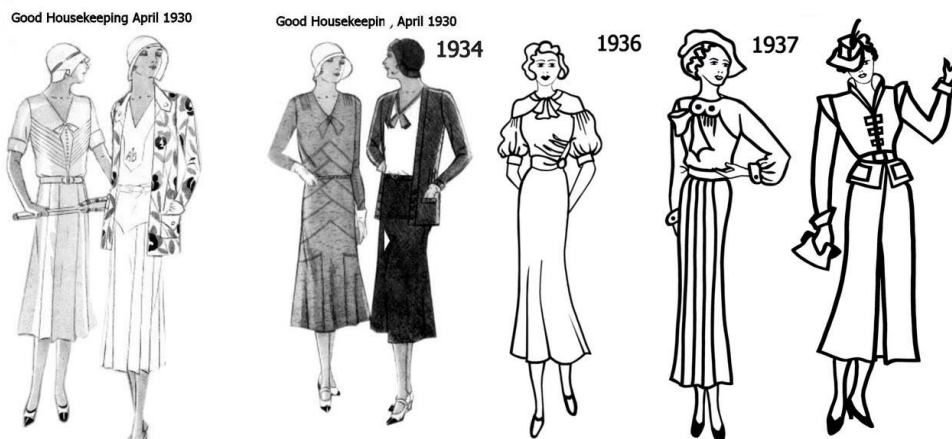
Pravidla určovala denní doba. Na sport mohla být sukně nejkratší, na odpoledne o něco delší a na večer šaty až na zem. Halenky se nosily v sukni, mírně podkasané a opásané pevně páskem v pase. Sukně byly těsně u boků a rozšiřovaly se až od kolen. Jako svrchní oděv se užíval plášť, který byl dlouhý po kolena a mírně střižen do zvonu. Módní barvou byla sytě růžová, zelená, vínová a převážně pastelové barvy. Končí doba jednobarevnosti modelů, módní jsou i barevné kombinace jako hnědá s růžovou, modrá se šedou atd..

Ve 30. letech se začaly vyrábět tvídové či krepové kostýmky, což bylo tehdy úplnou novinkou. Kostýmek se skládal ze sukně a jednořadového saka s úzkým límcem a rovnými rukávy s ozdobnou manžetou. Halenka pod sakem mohla mít volánky, nebo i jinak výrazné ozdoby a nosila se do sukně. Toto ošacení bylo vhodné do práce, ale i jako denní oděv. [1]

Koncem 30. let, s odeznívající krizí si dámy mohly již dovolit i propracovanější a dražší ošacení. Propracovanější byl i způsob prošití, použitý materiál a ozdoby. Například lemy byly ozdobně prošívány, límce se začaly nosit s pravým kožichem či jen s klopami, rukávy byly rozšířené, používaly se ozdobné knoflíky. Zapínání u kabátů nebylo již jen jednořadé, ale skryté, nebo dvouřadé, i výběr z barev byl mnohem větší. Jelikož se kostýmky staly velmi oblíbenými, rozšířily se i jejich stříhové návrhy. Kostýmky se vyráběly z vlny či bavlny. U šatů až takové radikální změny neproběhly a přetrvával stále střih zvýšeného pasu. Vylepšením však byly různé varianty výstřihů, jak na zádech tak i v dekoltu. Výstřihy na zádech mohly být elipsového, obdélníkového, hvězdicového a čtvercového tvaru. Výstřihy byly velmi hluboké, sahající až hluboko k bokům a záda tak byla skoro nahá. Šaty se zdobily krajkami, perlami, květy či pouhým řasením. Stále si však držely úzký tvar a délku ke kolenům.

Ve 30. letech bylo zdraví a sport velmi důležitým aspektem života. Opalování bylo velmi žádoucí a stalo se tak běžnou rekreační činností. Tomu se i plavky a oblečení na pláž přizpůsobily. Plavky se staly kratšími a vzadu výstřih hlubším, aby ženy mohly ukazovat svá opálená záda v hlubokém výstřihu ve večerních šatech. Klasické plážové barvy byly v barvě

námořnictva, modrá, bílá, červená. Main Rousseau uvedl na trh šortky do půli stehů a plážové kalhoty pod kolena. Do popředí se dostává tzv. tyrolská móda s bavorskými výšivkami. [1]

Obr. 3 Dámská móda 30. let [12]

2. 2. 4. 1929 - 1936

Hned několik pařížských tvůrců módy (např. Jean Patou, nebo Jean Philippe Worth) představilo na podzim roku 1929 dlouhé sukně. J. P. Worth připisuje příklon ke dlouhým sukním touze žen po návratu k ženskosti a eleganci, snaže zapomenout na válečnou dobu. Dáma, angažující se ve společnosti, má oděv dopolední, odpolední, velký a malý večerní, oděv na ulici, pro deštivé počasí a sportovní oblečení.

Denní šaty, vyrobené ze silnějších vlněných textilií, ozdobené barevnými doplňky, se nosí do restaurace, biografu a na návštěvy.

Šaty odpolední, významná součást garderoby, se nosí do odpolední společnosti, na čaje a při přijímání návštěv doma. Jsou ušity z jemných vlněných a hedvábných látek. Během pobytu venku si dámy oblékají pláště s kožešinou, nebo kožešinové kabátky.

Na plesy, recepcce a do divadle se nosí velké večerní toalety s dekolty a bez rukávů, dlouhé až na zem, někdy doplněné vlečkou. Samozřejmostí je plášť, pláštěnka, nebo kabátek. Oděvem pro koncerty, večerní společnosti a zábavy jsou malé večerní šaty. Ty mají vždy rukávy a malý výstřih, doplněné jsou denním pláštěm a vhodným kloboučkem. Denním oblekem je jednoduchý a vkusný kostým, který plní i potřeby oděvu do zaměstnání. Kostýmy ve formě konfekce jsou vyrobeny z tvídu, krepu nebo kašmíru. [1]

Štíhlé a sportovní postavy žen 30. let jsou zvýrazněny gumovými podvazkovými pásy, korzety a tvarovanými podprsenkami. Nosí se krátké zvonové kalhotky, kalhotová a sukněová

kombiné. Prodloužená sukně je přes boky úzká a pod nimi se rozšiřuje. Její střih je rovný, s vloženými záhyby, které jsou v horní části seštepované. Dalším typickým prvkem módy 30. let je šikmý střih. Šaty lehce obepínají tělo a v měkkých záhybech splývají dolů, kde tvoří mělké zvony. Jsou pružné a nevyžadují zapínání v pase.

Plesové toalety jsou charakterizovány velkým, téměř k pasu dosahujícím výstřihem na zádech, sukní až k zemi, prodlouženou občas do krátké vlečky. Zatímco na začátku 30. let jsou večerní šaty přestřiženy a přepásány v pase, v roce 1932 přinášejí módní listy princesový, v pase nepřestřižený střih. Kombinují se materiály lesklé s matnými, těžké s lehkými, černé s bílými apod. Doplnkem je krátký večerní kabátek.

Od roku 1934 se při zachování střihů začínají používat těžší materiály, samety a velur, šifon. Používají se večerní přehozy a krátké pelerinky z tylových volánků. Novinkami roku 1935 je měkké splývavé řasení na sukni a živůtku, „půlnoční kostýmy“, dvoudílné společenské šaty s dlouhou sukni a kabátem, většinou smokingového typu a dále pak společenské šaty pro setkání s přáteli v podvečer – „robes de cocktaile“² – s delší sukni. Rok 1936 je ve znamení štíhlého pasu a zvýrazněných řader, dekorativních materiálů typu lamé nebo brokát a krátkých sukní. Pracovním, vycházkovým a sportovním ošacením jsou halenky, pletené cesty, pulovry a vlněné sukně. Plavky, živůtky s různými typy ramínek, plážové sukně, propínací šaty a různě dlouhé kalhoty se pak nosí k vodě. Zimní kostýmy zdobí nízké kožešiny. Nosí se rovné, mírně přiléhavé pláště, jejichž přední díly jsou překládané přes sebe a zapínány jsou na boku. Nepromokavé pláště pro deštivé počasí jsou buď z impregnovaného hedvábí, nebo gumové, s vysokými límci, případně kapucemi a hlubokými kapsami. Norské obleky pro lyžování jsou nahrazovány nepromokavými větrovkami. Norské kalhoty jsou zkracovány na pumpky, ale na konci 30. let se opět prodlužují. [1]

Tenisté začínají během 30. let oblékat teplákové soupravy, tvořené dlouhými kalhotami a podkasanou bundou z vlny. Plavky získávají během let prádlový charakter, prsní část je zvýrazněna tvarovaným střihem. Objevují se dvoudílné plavky a opalovací soupravy.

V módě 30. let se uplatňují všemožné druhy pletenin. Materiály společenských oděvů jsou přírodní hedvábí typu krepdešín, fulár, šifon, nebo umělé hedvábí. Materiálem plavek je vlněný úplet, na konci 30. let také lastex, látka prošíta gumičkami.

---

² Robes de cocktaile: společenské šaty

2. 2. 5. Významní módní návrháři

Elsa Schiaparelliová 10. 9. 1890 – 13. 11. 1973

Italská módní návrhářka se proslavila svými odvážnými až šokujícími kolekcemi. Byla inspirována městem a podle toho vytvářela šaty, šperky, šátky a další doplňky, které prodávala ve svém salónu. Byla i první ženou, která psala o módě do novin.

V roce 1933 uvedla společně s Marcelem Rochasem módu širokých ramen s vycpávkami jako kontrast k úzkému pasu. Elsa Schiaparelliová byla velmi extravagantní a dodnes můžeme spatřit její fascinující modely, klobouky ve tvaru boty, kuřete, kýty či dokonce hrnce. Na šatech místo knoflíků použila zrcátka. Zákaznice si oblíbily knoflíčky ve tvaru zaječí tlapky, kopyt, hmyzu, ovoce či dokonce ve tvaru klauna. Dalšími motivy, použitými na oděvech, byly části lidského těla, oči, ruce, nohy. Dále na svých oděvech začala záměrně vytvářet vzhled zničeného oděvu, šaty naruby, řasila, plisovala, spojovala volány s tretkami atd. Kombinovala zlaté nitě s perlami, diamanty nebo s rohem nosorožce. Nebála se využít ani umělého zipu do večerních šatů. Svět byl jejími nápady ohromen. Elsa Schiaparelliová se zapsala do historie extravagance. [13]

Spolupracovala i s geniálním Salvadorem Dalím, který pro ni vymyslel originální opičí boty, což byly kotníčkové semišové boty doplněné opičí kožešinou. Elsa Schiaparelliová byla velkou konkurentkou Coco Chanel, a nenechala se zahanbit. Vytvořila i svůj vlastní parfém *Shocking*, který jeho spíše proslavil flakon ve tvaru ženského torza s bujným poprsím, než samotná vůně. O dva roky později představila vůni *Sleeping*, jehož flakon byl ve tvaru svíčky zapíchnuté do stojanu, připomínajíc mužský úd. Ani zde extravagantní nápad neprošel bez povšimnutí. [1]

2. 2. 3. 40. léta

Doba hospodářské krize pominula a nastává doba 2. světové války. Ta měla vliv i na český módní průmysl. Mnoho butiků a krejčovských salónů muselo svou činnost ukončit.

Oděvní průmysl byl závislý na dalších výrobních odvětvích. Neobešel se bez textilního, sklářského a chemického průmyslu. Potřebné krejčovské potřeby se staly nedostatkovým zbožím. Celý módní vývoj ustrnul i proto, že přední návrháři houfně opouštějí Evropu a stěhují se do Ameriky. Zruční dělníci a řemeslníci pracují na vojenských zakázkách, kde jejich rozvoj není možný. Prostor pro uplatnění některých z těchto profesí nastává opět po konci války, kdy mohou navázat na dobu předválečnou.

V naší zemi tento vzestup trval pouze jeden až dva roky. Nastupuje komunistický režim, který znárodňuje módní domy a salóny. Pod novým vedením toto odvětví zakrnělo

a opět není přáno jeho většímu rozvoji. I když se v této těžké době objevují některé zdařilé výrobky, jsou víceméně vývozním artiklem, nebo jen exponátem na výstavách mezinárodního charakteru.

V časopise *Pestrý týden* byl otištěn článek s podtitulkem „*Móda již není diktátorkou*“ kde autor s potěšením konstatuje. „... *Charakteristickým rysem dnešní ženy je, že se osvobodila od tradičních módních předpisů, že se už nedává vláčeti módou...*“

Móda již nediktuje, co si má člověk oblékat, ale volí to, co mu sluší, vyhovuje a finančně nezatěžuje. [3]

2. 3. 1. Móda

Móda plynule navazuje na předcházející období. V daném období jsou velmi módní vycházkové kostýmy s vosím pasem, zvonovou či skládanou sukní a s přiléhajícím sáčkem o délce buď pod pás či pod boky a s ramenními vycpávky, saka byla uzavřena a měla jen malou fazónku nebo límeček. Obvykle byl jako doplněk použit šátek.

Odpolední kostýmy mohly být lehce zvonovitého střihu, doplněn pláštěm nebo paletem. Ani u letních šatů nechybí ramenní vycpávky, štíhlý pas a zvonová sukně. Velmi oblíbené je mít podkasanou halenku. Převážná část oblečení měla tvar zvonce, jak kalhoty a sukně tak i kraťasy. Večerní šaty ze sametu či jersey se šijí dlouhé až k zemi. Šaty z taftu, organzy či madeiry bývají bohatě nabrané a volánové.

Pro ženy byly šaty největší chloubou, a i když nebylo dostatek financí, potrpěly si na eleganci a krásu. Šaty si nechávaly šít, přešívát, došívát různé ozdůbky, límečky atd., hlavně že vypadaly nově. Ženy si šatů vážily, a proto se k nim chovaly velmi šetrně, neboť jich neměly mnoho. [3]

2. 3. 2. Válečná doba 1939 -1945

Druhá světová válka ovlivnila zásadně život společnosti. Vzhledem na válečnou situaci byla v době války převážná část průmyslu změněna na válečnou výrobu a pro civilní sektor se vyrábělo již jen v omezeném množství. Mnoho návrhářů, kreslířů, podnikatelů bylo židovského původu, a aby zachránili sebe a rodinu, museli uprchnout do zahraničí. Například Oldřich Rosenbaum měl štěstí, stihl emigrovat do USA a jeho salón byl pouze znárodněn. Další provozovatelka módního salónu, Arnošta Roubíčková, již takové štěstí neměla. Salón byl zcela zlikvidován a sama majitelka byla uvězněna v koncentračním táboře v Terezíně, kde také zemřela.

Válka poznamenala velkou měrou také život vyšší, převážně židovské společnosti, která buď vlastnila nebo navštěvovala módní salóny. Vzhledem k této situaci mnoho salónů

zaniklo a ty, které se snažily zůstat, se zabývaly především přešíváním a drobnými opravami. Úspěšnější byly salóny, které mohly šít divadelní a filmové kostýmy. Takto válku přežila Hana Podolská a Hedvika Vlková, která se od Podolské odtrhla a založila vlastní salón, v němž šila pro herečky, pěvkyně a další zámožné zákaznice.

Válka donutila žít lidi skromněji. Proto módní závody nahrazuje domácí lidová tvořivost. Ženy se vrátily k ručním pracím a přešívaly si své staré a odložené oděvy. Naučily se je i lépe kombinovat. Oděvy jsou úzké s tříčtvrteční délkou, střihy jsou zjednodušeny, kapsy se z obleků vytrácejí, neboť se musí šetřit s materiálem. Ženy si začaly i samy plést, od ponožek až po čepice. Ze starého pláště si dokázaly vykouzlit i sportovní kabát a ze zbytku materiálu klobouk, což dohromady vytvářelo praktický oblek. Kopírují se modely z různých časopisů a filmů. Oděvy vzhledem k válečnému období se převážně vyráběly z levnějších materiálů, na dámské letní šaty postačila i pouhá záclonovina. Mezi dalšími oblíbenými materiály na halenky byly vlněné, pletené a taftové látky. Pletené halenky patřily a stále patří mezi nejpraktičtější, vhodné do města i na cestování. V módě byly oblíbené barevné vzory. Móda se oproti 30. létům poněkud zjednodušila. Za války byla důležitým faktorem účelnost a perspektiva dlouhodobého nošení.

Vzhledem k tomu, že továrny musely začít vyrábět válečné zakázky, bylo materiálu a látek poskrovnu. Používaly se již materiály dříve vynalezené, jako byla viskóza, mědnatá či acetátová hedvábí, tkaná tradičními vazbami. Mezi oblíbené tkaniny patřily převážně krepy, satény, tafty a žoržety. Mezi dalšími látkami byla používány i další organické látky, ze kterých pak vznikaly další a nové syntetické látky, jako např. nylon.

Vlna byla tehdy nahrazena buničitou vlnou, která byla pružná, tažná a trvale zkadeřená.

2. 3. 3.   Poválečná doba 1946

Textilní průmysl, až na překážky spojené s válkou, je na vrcholu svého vývoje, a přesto je nedostatek textilních materiálů. I když se stát snaží pomoci znárodněným továrnám, nedokáže se vyrobit potřebné množství kvalitních látek. V čele továren není dostatek kvalifikovaných zaměstnanců. V září 1947 ministerstvo vyhlásilo úsporná opatření a ukončilo dovoz. Domácí trh se začal potýkat s nedostatkem látek a jejich nízkou kvalitou. Spotřeba materiálu byla redukována.

Způsob odívání zůstává stejný jako před válkou, etiketa se stále dodržuje a v rámci možností se rozlišují dopolední a odpolední šaty. Oděv se doplňuje rukavičkami a kloboukem. Silueta žen je stále ženská a ramenní vycpávky zůstávají.

Obr. 4 Dámská móda 40. let [14]

2. 3. 4.   **Pražská móda**

Časopis *Pražská móda* se snažilo být rádcem všem krejčím, švadlenkám a domácím ženám. Propagoval pohodlnou, účelnou a praktickou módu. Oděvy byly pohodlné a umožňovaly tak dlouhodobé nošení. Vzhledem k pracovnímu nasazení v továrnách musely být pracovní obleky vyráběny z materiálů velice odolných vůči oděrům. To vše přímo souviselo s nedostatkem materiálů a financí. Modely byly přešívány a estetickým doplňkem se stalo připlétání.

V roce 1946 *Pražské módě* začal konkurovat módní časopis *Styl*, který založila Jednota společenstev krejčí, který vycházel v redakci Augusty Pachmayerové, dlouhodobé redaktorky módních alb. Styl se snažil zprostředkovávat kontakty mezi zákazníky a krejčí.

V téže roce KSČ vydává další nový praktický časopis pod názvem *Naše žena a svět kolem ní*. Podobných časopisů vyšlo ve druhé polovině 40. let ještě několik.

2. 3. 5.   **Významní módní návrháři**

Hedvika Vlková 1901 – 1986

Hedvika Vlková byla módní návrhářkou, kreslířkou a blízkou spolupracovnicí Hany Podolské. V roce 1938 si založila vlastní módní salón a provozovala ho až do roku 1949, poté založila ateliér oděvního výtvarnictví na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V dobách módních přehlídek získala kontakty s pařížskými módními salóny, které určovaly vývoj módy, a usilovala tak o výtvarné řešení oděvů. I přesto, že v době války byla většina kontaktů přetrhána, zůstala Hedvika Vlková věrná pařížské módě a snažila se zachovat módní trendy. [3]

Christian Dior 1905 – 1957 ^[15, 16]

Nejvýznamnější světový módní návrhář Christian Dior se narodil na předměstí Paříže v roce 1905. První známky jeho módního genia se objevovaly již v dětství, kdy vytvářel ohromující kostýmy a masky pro každoroční karnevalové oslavy v rodném Granvillu.

V roce 1938 udělal svůj první krok k dobytí módního nebe, když se nechal zaměstnat jako návrhář v módním domě Roberta Piqueta. Po návratu z povinné služby na frontě během 2. světové války zjistil, že jeho místo nahradil Piquet někým jiným. Až po několika plodných letech spolupráce s Pierre Balmainem v Lucien Lelong přišel konečně Diorův velký průlom do světa módy. V roce 1946 se seznámil s Marcelem Boussacem, který mu nabídl možnost řídit obnovený módní dům Philippe a Gaston. Zaujat nabídkou, ale také díky vlastním obchodním zkušenostem, navrhl vytvoření vlastní módní značky. S finanční podporou Marcela Boussacem otevřel Christian Dior svůj první obchod, a to 16. prosince roku 1946. Diorův úspěch následoval již další rok, kdy představil kolekci, která nesla jeho jméno. S názvem "New look"³ a zvelebil tak krásu lidských tvarů.

2. 4. Móda 50. let

50. léta byla dobou klidu a míru. Přelom 40. a 50. let. V roce 1948 se československá móda nacházela na rozcestí. Komunistická strana se snažila zasáhnout svou mocí i do světa módy. Móda vyjadřovala kulturní vyspělost a ekonomické podmínky. Oděv se stal výrazem svobody a tvůrčí síly jednotlivce a jeho vztahu k ostatním a celé společnosti. Oděvem se dal vyjádřit postoj ke společnosti. V očích komunistického režimu se móda musela stát účinným ideologickým nástrojem k ovládnutí společnosti. Snaha kontrolovat způsob oblékání zabráňovala přirozenému vývoji módy, a stává se znakem autority. Našli se i mravokárci, které vyčítali občanům přepych. Po válce byla těžká doba pro všechny, proto se propagoval hospodárný styl života. Bylo nezbytností šetřit. [3]

Konfekční oděvy vznikaly z modelů předválečné doby, jen s tím, že byly poněkud zjednodušovány a dostupnější pro převážnou část populace. Návrháři měli nelehký úkol vytvářet takové obleky, které by odlišovaly bohatší a chudší. Proto se také zaměřili na spodní prádlo, které zdůrazňuje ženské tvary.

V jednom neznámém časopise bylo výstižně napsáno „*Jestliže kapitalistická společnost staví na nadvládě a moci jedinců nad ostatními, je přirozené, že používá všech prostředků k udržení této moci. To znamená, že používá i svého zevnějšku. A to k oslňování,*

---

³ New look: Nový vzhled

výlučnosti, k nadřazenosti, k udržení pocitu, že vládne majetkem, že je mocná. Proto se oblek vyráběly z drahých materiálů, komplikovaného, pracného nákladného střihu, oplývá drahými a zbytečnými ozdobami. Proto se říkalo, že drahý materiál, je nejkrásnější.....“ [3]

2. 4. 1. Dámská móda do poloviny 50. let

V 50. létech dochází v módě, stejně jako ve společnosti, k rychlým proměnám. Objevuje se tzv. „abeceda siluet“, kdy jsou siluety symbolizovány písmeny. Kopie Diorových modelů New Look v siluetě „přesýpacích hodin“ se na americkém trhu objevují pod značkou „Monsieur X“. Tato silueta podtrhuje tvary ženského těla přes poprsí, úzký pas, až k široké nabýrané sukni. Použití nylonu, který se během 50. let stal levným a široce využívaným materiálem, dostupným zásluhou konfekční výroby napodobenin i širokým vrstvám, umožnilo vyrábět nabírané spodničky, nutné k vytvoření této siluety. U společenských šatů siluety X měla sukně „koktejlovou“ délku a kontrastovala s přiléhavým živůtkem, u večerních šatů měl podobu korzetu bez ramínek. Vše doplňovaly saténové rukavice, sahající u společenských šatů až nad loket.

Šaty se živůtkem se nosily mírně podkasané po celé délce zapínání na knoflíčky, dále mohly být šaty přepásané páskem. Sukně v pase nabíraná a nejlépe v tmavých barvách, halenka s rukávy k lokti či dlouhé a u krku rozhalenka. Velmi oblíbený byl kostým, kabát s vytkanými příčnými pruhy v pastelové barvě a sukně hladké nebo skládané s délkou 10 cm pod kolena. Jako doplněk ke kostýmu se nosil pletený svetr. Pláště vypasované se zdviženým límcem a v zimních obdobích doplněny kožešinou. Pláště s tříčtvrtečními rukávy a délkou do půli lýtek, proslavila slavná herečka Audrey Hepburnová. Dalším oblíbeným typem pláště byl střih do písmene „V“ zvýrazněna byla ramena a silueta, opakem „V“ byl střih do písmene „A“. V teplých obdobích se užívaly ozdobné umělé květiny, které se připínaly na oblečení. Módní klobouky byly slaměné s modrou stužkou. Šály byly kostkované, bohatě lemované střípci, klobouky doplněny dvěma ozdobnými bočními kapsičkami. Módní novinkou se staly rukavičky, kabelky a střevíce vyrobené z plastů a igelitů. Letní šaty se vyráběly z plátěného modrotisku. [3]

Mezi doporučené materiály patřilo lněné vlákno, umělé hedvábí, delén s tureckým vzorem. Od počátku 50. let přicházejí na trh nové materiály, které byly vyvinuty během druhé světové války, jako náhražka za původní přírodní materiály. Tyto náhražky se staly nenahraditelnými a využívají se i v současné době.

Obr. 5 Retro styl [16]

2. 4. 2. Druhá polovina 50. let

Oděvy ztrácejí strohost a prosazuje se výraznější provedení. Móda hýří barvami. V časopise *Žena a móda* je veřejně vyhlášen návrat ke světové módě. Móda je inspirovaná písmenem „H“, jen rok po tom, co silueta slavila úspěch ve Francii. Cílem bylo zúžit sukni a snížit pas, což ovšem neznamenal, že by se nemohla nosit širší sukně. U plášťů se zvětšil límec a mohl mít různou délku. U sak se prodloužil límec a zkrátily klopky. Kapsy se posunuly o něco níž a sportovní kabáty byly podkasané. Šaty díky sníženému pasu prodloužily živůtek a rukávy byly většinou kimonového typu. K večerním šatům se jako doplněk hodila široká šála, dlouhé rukavice, jednoduchá kabelka, lodičky a bižuterie. Sukně mohla být úzká nebo široká s rozparkem ke kolenu, což umožňovalo volnější pohyb. Široké sukně se nabíraly do širokého pasu. U letních šatů panovala velká rozmanitost barev a vzorů. Být in znamenalo nosit puntíky.

2. 4. 3. Vliv módy 50. let na současnost

Tato móda se opět do šatníků dostala v roce 2011, kdy in je hýřit barvami, puntíky a různobarevnými vzory. Šaty byly opět střiženy do vosího pasu a zdůrazňují tak ženskou siluetu.

Obr. 6 Současný retro styl [17]

2. 4. 3. Módní návrháři

Světový návrháři

V roce 1951 přichází Dior se zcela odlišnou princesovou linií, u které chybí přestřihnutí v pase a sukně zkrácená do poloviny lýtek se rozšiřuje pouze mírně. V roce 1954 představuje Dior linii H, charakterizovanou přirozenou šíří ramen, rovnými boky a sukní, doplněnou volnějším páskem ve výši boků. Linii A, typickou úzkými rameny s důrazem na rozšiřující se sukní, uvádí Dior v roce 1955 a na dlouhou dobu jí inspiruje konfekční výrobu šatů a plášťů. V Paříži mezitím vznikají další salony, jimž bude patřit budoucnost světa módy: Huben de Givenchy, Nina Ricci, Yves Saint Laurent, nebo Pierre Cardin a další. Módní návrháři přicházejí s dalšími písmenkovými siluetami, vesměs nepraktickými a neúspěšnými.

V roce 1954 se po čtrnáctileté odluce vrací triumfálně na pařížskou scénu Coco Chanel. Elegantní kostýmy s odlišnými lemy, sukně pod kolena, dlouhé bižuterní řetězy a světlé lodičky s tmavou špičkou vytvářejí tzv. „Chanel Look“, zdárně napodobovaný také v konfekční výrobě. V různých variantách přežívají prakticky až do naší současnosti. [15, 16]

2. 5. 60.léta

V 60. letech dochází k politickému uvolnění. Česká televize mohla objektivně informovat o událostech v demokratickém světě, mohla poukázat na lidi západního světa a přiblížit tak život domácímu publiku. V televizi se začalo vysílat o násilnostech a nezákonnostech minulého období a ozývaly se hlasy po spravedlnosti a hledání nových cest ke způsobu řízení

společnosti. *Česká televize* měla velký vliv na občany. V roce 1968 byl pokus o reformu. Budování „socialismu s lidskou tvář“. Vpádem armád Varšavské smlouvy včele se sovětským vojskem skončil pokus demokratizovat socialismus. Úřední výbor odvolal Alexandra Dubčeka a na jeho místo dosadil Gustava Husáka. Pod jeho vedením nastává doba normalizace.

2. 5. 1. Móda 60. let

V módě nastává doba převratných změn, jak ve světové módě tak i v Československu. Doba je bouřlivá a tradiční oblékání se mění. Opět s plnou vervou proboužejí na módní trh již výše zmíněné návrhářky Zdena Fuchsová a Hedvika Vlková a jejich absolventi. Hedvika Vlková vychovala plno známých a úspěšných návrhářů. Inspiraci nacházejí v pařížské haute-couture. Autorem zcela odlišného charakteru se stal Milan Křížák. Jeho cílem nebylo ovlivnit originalitu střihů oděvů, ale zachovat jeho účelnost.

60. léta přinášejí siluetu ve tvaru řecké amfory, kdy ramena jsou přirozená a poprsí méně zdůrazňována. Střihy byly podobné jako v 50. letech. Novinkou však byly u pláště, které se začaly vyrábět bez límců a s vysokým zapínáním až po krk, doplněn šálou. Pleteniny byly stále in a vysoce vyhledávány jako doplněk. Sukně byla jednoduššího střihu s délkou nad kolena a doplněna hladkým živůtkem. Široké pásy se nosily s výraznou přezkou, přemíra bižuterie a nepostradatelnou částí oděvu byl slaměný nebo hedvábný klobouk, který prodlužoval krk.

Novinkou inspirovanou módou 1. světovou válkou byl hluboký a bohatě zdobený průstřih na zádech. K odpoledním šatům bylo vhodné mít hedvábný plášť bez límce s kimonovými rukávy. K sukním, ale i ke kalhotám se hodil proužkovaný blejzr. V letních obdobích se sukně a šaty šily z levnějších jednobarevných, ale i vzorovaných materiálů a jejich délka zakrývala kolena. Zajímavostí bylo, že materiály na letní sukně byly ze stejného materiálu, jako podšívka do kabátků. U zimních šatů se délka rukávů zkrátila na tříčtvrteční. [3]

Rok co rok se módní návrháři snažili, aby žena vypadala křehčeji a mladistvěji. Střih zdůrazňoval štíhlou a vysokou postavu, jimž bylo docíleno zúžením oděvu do pasu a rozšířením od pasu dolů.

S minimálně dvouročním zpožděním se do Čech dostává pařížská móda. Ženy se vrací ke krátkému střihu vlasů a přiléhavému oblečení, vytvářejícímu hranatou siluetu. Délka sukně se zkrátila nad kolena. Další módní ikonou se stal kosmický styl. Tento styl vznikl v hlavě návrháře Andrése Courregese, který byl nadšen prvními lety kosmonautů. Byl také první,

který zkrátil délku sukně, začínají se nosit takzvané minisukně. Tvořil převážně černobílé oděvy. Jako doplňkem se staly bílé punčocháče.

2. 5. 2. Konec 60. let

Koncem 60. let dochází k razantní změně. Ženy se již tak nezakrývají, začínají se odhalovat a výrazně malovat. Móda k nám dorazila z Anglie. Délka sukně se doporučovala 10 až 15 cm nad kolena. Francouzská móda byla poněkud střídmejší, doporučovala delší sukně.

HIPPIE 2008

Hnutí hippie, ovládlo v 60. letech celý svět. Tato móda vznikla za účelem vyjádření nesouhlasu s komunistickým režimem, ale v módě, se proslavila novým přístupem a volnou láskou. Dlouhé sukně a šaty s vyšším pasem se lehce rozšiřují k zemi. Horní díl šatů byl převážně tzv. žabičkový s ramínky, či bez. Kalhoty jsou střižené do zvonu. Velmi oblíbené byly zvonové kalhoty domácí výroby, kdy se spodní díl nohavic rozpáral a z vnější strany až ke kolenům se vložil látkový klín. Důležité byly barevné boty, a to s hodně mohutnými a vysokými podpatky, nebo klínky. Doplňkem byl minimálně šátek uvázaný na hlavě. Šperky byly velké a hlavně se nosily ve velkém množství. Plná předloktí náramků, náušnice kruhových tvarů a na krku plno šňůrek se vším možným. Vlasy rozpuštěné a okolo hlavy svázané šňůrkou. [17]

V roce 2008 se tento styl opět vrátil do ulic.

Obr. 7 Kate Moss, současný styl hippie [18]

2. 6. 70. léta

V roce 1975 se stává Gustav Husák prezidentem. Zakládá se Charta 77. Je to doba totality, útisku a nesvobody. Občané v Československu nemají důvod k radosti, ale přesto ulice hýří barvami a vzory s novými nápady. V této době má na módu velký vliv televizní vysílání, jež vysílá i zahraničí zprávy a novinky. Móda ovlivňuje člověka na každém kroku a velkou inspirací pro módu se stávají popové a filmové hvězdy. Česká móda pomalu ale jistě začíná zpoždění za světovou módou dohánět a dalo by se říci, že česká móda se dá již nazvat světovou. Haute couture⁴ pomalu zaniká a vzniká tzv. pret-à-porte⁵, jež si najímá své vlastní stylisty. [19]

2. 6. 1. Móda 70. let

Módními doplňky se stávají korále, čelenky, náramky, květiny ve vlasech, šátky, klobouky a velké sluneční brýle. Oblíbenými materiály se staly tesil, modrotisk, kanafas a chemlon. Ženy si opět oblíbily ruční tvorbu a pletou nebo si háčkují svetříky, šály, čepice, ale i ponožky. Háčkovaly se třeba i celé dámské šaty. Nepostradatelným materiálem se stal samet, který se často kombinoval s jinými materiály. Dále se používala vlna, satén, tyl a krajka.

Neodolatelný vliv měla stále Coco Chanel. Její kostýmky se hodily pro všechny denní a společenské příležitosti. Móda je uvolněná a pohodlná. Působí ženským jemným dojmem. Silueta šatů je rovná, splývavá a z měkkých poddajných materiálů. Sukně se nosily s délkou nad kolena. Kabelky jsou větší, než v minulosti a jako ozdoba se používají efektní spony u sportovní kabelky, ale i u elegantní kabelky. Často jsou kabelky i prošívané. Boty mají širokou špičku a silný podpatek. Lodičky jsou na vyšších podpatcích a s plošší špičkou. [3, 19]

2. 6. 2. Nové styly

Rodí se nové styly. Mladí lidé se inspirojí světem hudby a filmů. Vytvářejí se komunity, které s od sebe liší stylem života i oblékáním.

FUNKY styl představuje eroticky laděné oblečení zdůrazňující osobní úspěch a svobodu. Je barevně výstřední, jedná se o styl černošského původu. Pokud je člověk opálený, má rád stříbro a barvy, je tento styl přímo šitý jemu na míru. Funky styl se proslavil

---

⁴ Haute couture: Oblečení šité na míru, vyrobené v Paříži

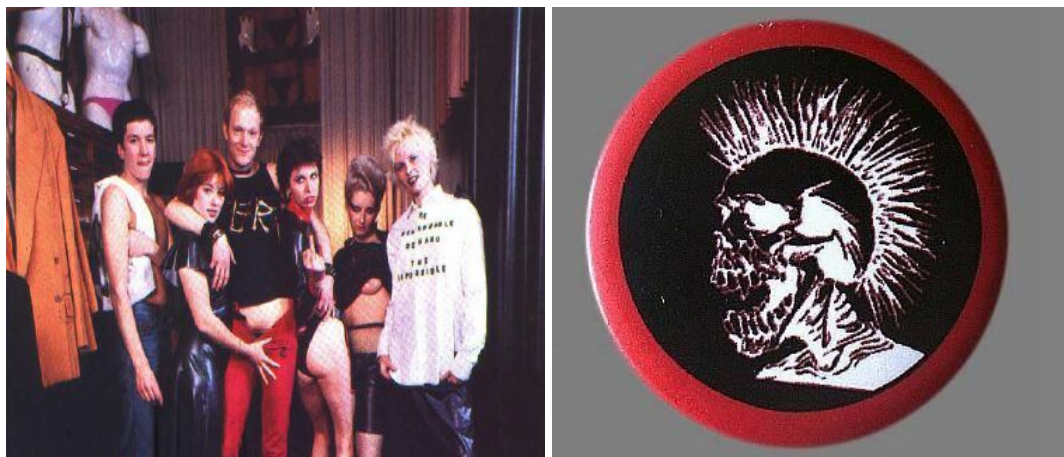
⁵ Pret - á – porte: Krásné, originální luxusní šaty šité na míru. Díky své vysoké ceně byly určeny jen nejvyšším společenským kruhům.

výraznými šperky a ornamenty. Nosí se náušnice ve tvaru kruhů neuvěřitelných rozměrů, ve tvaru srdíčka, květin a s mnoha různými vzory. Funky náušnice jsou obvykle z mnoha různých druhů materiálů a barev. Typická je metalová kombinace s křišťálem, nebo kvalitního plastu v kombinaci s dřevem. Funky styl hýří barvami.

Obr. 8 Funky styl [20]

PUNK přišel do módy díky skupině Sex Pistol. Dlouhovlasatí zpěváci udávali tón módě. Svým provokativně nezkrotným duchem přispěli k profilování hnutí punk. Módní návrháři v případě punku dokázali během několika málo měsíců degradovat jejich zdánlivě nepřijatelnou anarchii v oblékání na stereotyp. „Mediální punk“ se stal určitým druhem viru, který se přenášel novinami, časopisy a televizními zprávami. Roztrhané kalhoty s mnoha cvočky, barevné vyholené hlavy s ponechaným a vyčesaným proužkem vlasů a bujarý život, jsou hippie projevy punku.

Obr. 9 Punk styl [21]

Etno styl připomíná styl hippie, jen s tím rozdílem, že je tento styl více inspirován Orientem, a to hlavně indickou módou. Různorodě barevně zdobené sárí, se stalo inspirací pro etnosukně a šaty, jejichž délky dosahují maxirozměrů s pestrobarevnými a různorodými vzory. Motivem se stávají kytičky a batikování. Místo pásků postačí šňůrka. Materiály jsou převážně bavlna, len, hedvábí a vlna.

Tento styl se do Čech opět vrátil do módy roku 2009 a mnoho žen si tento styl oblékání zachovává dosud.

Obr. 10 Etno styl [22]

2. 7. 80. léta

Z Japonska k nám dorazila touha míchat a kombinovat oděvy odlišných kultur a znovu se objevuje safari styl. Avšak barvy a vycpávky jsou in pořád. Nosí se úplně všechno. Originalitu oblečení dodává domácí šití oděvů, šije se podle Burdy a různých módních časopisů. Radí jak dodat originalitu, a to přешitím závěsu na tašku, záclony na halenku a podobně. Občas se z oblečení stávají kýchce.

Džíny, nejsou už jen oděvem mladých, ale nosí je opravdu každý jakéhokoliv věku. Nosily se dlouhé, upnuté cigaretového střihu. Mrkváče jsou nabírané jeansy s nohavicemi do tvaru mrkve. Dalším typem oblíbených riflových kalhot byly plíšňáky, jejichž barevné skvrny připomínaly plíseň. Zhotovit se daly i doma a to potřísněním Savem, jako doplněk se nosily bílé ponožky a mokašiny.

Halenky byly jednoduchého a rovného střihu s různým typem zapínání, límečků a manžet. Trička se nosila volná s výraznými nápisy či obrázky. Na tělesnou výchovu byly předepsány pro dívky modré trenýrky bez nohaviček a bílá trička, chlapci měli trenýrky červené.

Ve stručnosti by se dalo říci, že 80. léta byla módou vycpávek, lesku, flitrů a barevných punčocháčů, které se často doplňovaly s bílými ponožkami. Svetry byly objemnějších velikostí, ale šaty byly elastické, přiléhavé a hlavně mini. Populární byly metalické pásy a jehlové kozačky. [5, 6, 23]

2. 7. 1. Světová extravagance

V 80. letech stoupá popularita francouzského návrháře Jeana Paula Gaultiera, který se proslavil sukni pro muže nebo kuželově špičatou podprsenkou, kterou proslavila Madonna ve svém klipu. Modely Giorgio Armaniho byly oblíbené pro svou jednoduchost a efektivnost nošení. Jeho konkurent Gianni Versace byl pravým opakem a proslavil se netradičními kombinacemi. Dokázal přesvědčit zákaznice bravurně. Z ohromné umělé kytice růží vytvořil hit sezóny.

2. 8. 90. léta

Dne 17. listopadu 1989 přichází na scénu našich dějin sametová revoluce a s ní i pád komunismu v Československu. Dne 29.12.1989 je zvolen Václav Havel prezidentem. V 90. letech Československo zaniká a vznikají dvě samostatné republiky, Česko a Slovensko.

Vzniká nová televize *Nova*, která konkuruje *České televizi*. Vzhledem otevřeným hranicím a svobodě vysílání se na obrazovkách čím dál tím více objevují světové, ale i české popové hvězdy, které udávají módní styl. Čeští umělci se oblékají podle světových a ostatní lidé, jak jinak, se jim chtějí podobat. Módní návrháři se musí podřizovat módě a bojovat o své přední místo, proto hledají inspiraci mimo vlastní obor, mimo jiné i v hudbě. Na výsluní své kariéry je Madonna, která se objevuje na obrazovkách v extravagantních oblecích a šokuje diváky spodním prádlem nošený navenek.

Velmi vyhledávané a dobře placené se stávají modelky, které nesměly chybět na různých společenských akcích. [5, 6, 24]

2. 8. 1. Módní trendy

Móda začíná být inspirována pouličním stylem grunge⁶, do něhož se oblékají populární kapely a zpěváci. Jedná se o oděvy poničené, vytahané a vyrudlé. Tato móda i přes svůj ošuntělý vzhled byla velmi drahou záležitostí.

V tomto desetiletí se idolem stávají vychrtlé modelky typy Twiggy⁷ ze 60. let. To vyvolalo nevoli lékařů, neboť se u dívek rozšířila anorexie, která i v současné době. Koncem 90. let se opět na mola dostávají modelky plnějších tvarů a nejlépe opálené a krásné.

Jelikož se v 90. letech začíná zdůrazňovat ženskost, vyrábějí se podprsenky zdůrazňující ženskou siluetu. Objevují se podprsenky typu push-up⁸, jež jsou vyplněny

⁶ Grunge : Podžánr alternativního rocku, vycházející z hardcore punku a heavy metalu

⁷ Twiggy : Nejúspěšnější topmodelka 60. let, proslavila se štíhlou chlapeckou postavou a velkým očím

⁸ Push – up: podprsenky mající gelové nebo jiné "polstrování", vytlačují prsa co nejvýš, vhodné do hlubokých výstřihů

vycpávkami, jsou barevné a zdobené ornamenty. Elastické kalhotky a punčocháče byly a jsou velmi oblíbené, dovedou korigovat drobné nedostatky.

2. 8. 2. Vliv módy

Do módy se opět dostávají retro styly a 50. léta, což kupodivu většina žen odmítala nosit. Ženy se dělily na několik skupin. Jedna skupina chtěla nosit moderní, druhá zas exotickou a třetí sportovní módu. Bylo možné si vybrat, jednotný styl přestal existovat.

V Česku jsou dva typy lidí. Ti, kteří se chtějí odlišovat a být originální, a ti druzí, kteří jsou konvenční. Je to dáno typem osobnosti, ekonomickými podmínkami, tradicí, ale i tím, že jsme byli po dlouhou dobu odříznutí od světové extravagantní módy.

2. 9. Současná móda 21. století

V současné době 21. století jsou módní trendy směsicí trendů předcházejících období. V průběhu doby se mění a zdokonalují materiály. Jedná se o veškeré oblečení a doplňky, které jsou starší, originální a kvalitní. Mezi módními styly, se nejvíce tomuto podobá styl vintage⁹, jež je věrnou kopií 30. a 60. let (glamour¹⁰ a retro styl). Pokud by někdo chtěl nosit opravdu originální kousek jako starší kostým, šátek, klobouk, kabát či psaníčko z té doby, musel by hledat ve starožitnostech a specializovaných prodejnách. Je ale třeba počítat s tím, že tato móda není zrovna nejlevnější, tedy pokud se jedná o originály od známých návrhářů a značek jako je Valentino, Prada, Burberry atd. Levnější a méně kvalitní variantu lze získat v módních obchodech jako H&M, Reserved, Zara. [25]

Obr.11Vintage [25]

⁹ Vintage : tzv. Nadčasové kousky. Jde především o kousky zvučných jmen, jako je Chanel, Dior nebo Gucci, které stále vypadají stylově. Pojem vintage původně neměl s oblečením nic společného, pochází z vinařství a označuje se jím zralost vína. Čím starší, tím lepší.

¹⁰ Glamour: tzv. Půvab. Snaží se zachytit krásu a půvab ženského těla

2. 9. 2.   **Začátek 21. století**

2. 9. 3.   **Letošní móda**

Jaro 2012. Pro letošní rok se budou na jaře převážně nosit sukně různých délek s květinovou tematikou. Tyto sukně nesmějí chybět žádné ženě v šatníku. Délku si může každá zvolit sama, podle svého vkusu a proporcí. V letošním roce to bude vřít divokými barvami, čím pestřejší barvy bude jejich nositelka nosit, tím více bude in. Jako doplňky se budou nosit rukavičky, klobouky a hlavně pásy všech rozměrů a materiálů. [26]

Obr.12 Sukně [26]

Léto - v létě se budou nosit šaty s květinovým vzorem, lehce do retro stylu.

Obr.13 Šaty [26]

Legíny jsou vhodné na celoroční nošení a záleží jen na fantazii dam, jak a s čím je zkombinují. Dají se nosit i samostatně s topem. Čím barevnější budou, tím více in.

Obr.14 Legíny [26]

2. 10. Vliv historie na součastnou módu

Móda má v každé době své specifické znaky a prvky s každým dalším rokem je móda odlehčenější, jednodušší a praktičtější, přesto v ní nalézáme detaily z historických oděvů. Návrháři se inspirovali dobami minulými. Jednoduše řečeno, současná móda je směs stylů z dob minulých, leč upravených do novodobé podoby. Otázkou je, zda tento způsob módy je ten pravý. Nejspíše ano, po ulicích chodí spousta lidí, vzájemně se odlišujících, vyjadřujících svůj pocit a postoj k životu.

Splývavá móda románská

Oblečení u tohoto stylu je velmi jednoduché, skládá se ze spodní tuniky bez rukávů a svrchní tuniky s dlouhými rozšířenými rukávy. Tunika je v pase přepásána páskem. Pásky jsou zdobeny různými prvky a vytvářejí tak neodolatelný a nepostradatelný doplněk oblečení. Oblíbené jsou košile, halenky, ale i šaty přepásané páskem. Tento styl je velice jednoduchý, vzdušný a elegantní a vhodná na denní nošení.

Obr.15 Tuniky [26]

Tuniky v období gotiky zdůrazňovaly tvar postavy. Střih byl však složitější a zapínání se změnilo z původního šněrování na zapínání s knoflíky. Spodní tunika měla úzké rukávy a svrchní se šila v mnoha střihových variantách. Rukávy byly na konci zdobené, vyšívané, výstřih a okraje mohly být lemovány kožešinou. Pásek je položen o něco níž na bocích.

Současná móda v duchu renesance – plesové šaty

Tato móda je ovlivněna italskou módou. Hlavním znakem je souměrnost, honosnost, kdy protáhlé tvary vymizely a oděv tak získal přirozenou linii. Nabírání, vrstvení a zdobení jsou charakteristickými znaky tohoto stylu odívání. Ve Španělsku byl tento styl dotažen k dokonalosti a to využitím korzetu vyztuženým kosticemi. Sukně jsou podpírány krinolínou s obručkami a vycpávkami. Tato móda není zrovna nejpohodlnější a lékaři by jistě nesouhlasili

s jejím nošením, je tato móda velmi oblíbená určitou skupinou mladých. V současné době se již neužívají těžké kovové kostice ani těžké obruče, ale lehčí materiály, jež jsou pohodlnější.

Současná móda v duchu baroka – plesové šaty

Barokní móda se proslavila svou bohatostí a přepychem. Typickým střihem byl oblý výstřih, z něhož vykukovalo bujné poprsí, ramena a šíje. Pas byl stažen korzetem a stažen korzetem, aby byl co nejúžší pas. Sukně byla široká, bohatě zdobená. V současné době již pas není tak úzký, výstřih tak hluboký. Ženy již nejsou tak kyprých tvarů, jež bylo v době baroka obvyklé.

Obr. 16 Plesové šaty tehdy a dnes [26]

Současná móda v duchu rokoka – plesové šaty

Dalo by se říci, že se rokoko od baroka příliš neodlišuje. Změna proběhla pouze v materiálu, začaly se používat lehké látky v pastelových barvách. Úzký pas a bohatě nabraná sukně je podpírána obručemi a pas převázán širokou stuhou. V současné době jsou tyto šaty oblíbené na plesech a maturitních večírcích.

Každá doba nese typické znaky, které se pouze obměňují. Dnešní móda je směsicí všech v minulosti existujících stylů.

3. Praktická část

3.1. Dotazníkový průzkum

Na následující dotazník odpovědělo 109 respondentů. Z celkového počtu bylo žen do 25 let 26 respondentek, do 30 let 29 a do 35 let 28. Muži do 25 věku 10 respondentů a ve věku nad 25 let 16.

I.

Pohlaví:

☐ Žena

☐ Muž

Věk:

II.

1. Rozumíte dnešní módě? (co je módní)

☐ Ano

☐ Ne

2. Snažíte se v oblékání respektovat módní trendy?

☐ Ano

☐ Ne

3. Kde nejčastěji nakupujete oděvy? (Očíslujte prosím, dle Vašich priorit)

☐ Značková prodejna

☐ Second Hand

☐ Tržnice, stánky

☐ Internet

☐ Jiné:

4. Je pro Vás při nákupu oblečení rozhodující? (Očíslujte prosím, dle Vašich priorit)

☐ Kvalita

☐ Prestiž

☐ Cena

☐ Módnost

☐ Jiné:

5. Sledujete výprodeje nebo akce za účelem pořízení oděvů?

☐ Ano

☐ Ne

6. Jak často nakupujete oblečení?

☐ 1 x týdně

☐ 2 x měsíčně

☐ 1x za ¼ roku

7. Preferujete oblečení z přírodního materiálu, nebo s příměsí umělých vláken?

☐ Přírodní

☐ Umělá

☐ Směs

☐ Nerozlišuji to

8. Při volbě oblečení je pro Vás rozhodující? (Očíslujte prosím, dle Vašich priorit)

☐ Značka

☐ Vzhled

☐ Omak

☐ Komfort při nošení (pohodlnost nošení)

9. Oblékáte se spíše do značkového oblečení?

☐ Ano

☐ Ne

☐ Nerozlišuji

10. Máte svou oblíbenou oděvní značku, popř. značky?

☐ Ano

☐ Ne

11. Pokud ano, uveďte prosím o jakou značku se jedná.

a)

b)

c)

12. Zajímá Vás, jaké oděvy nosí lidé ve Vašem okolí?

☐ Vůbec ne

☐ Spíše ne

☐ Spíše ano

☐ Velmi ano

III. Historie

1. Je Váš styl ovlivněn historií odívání? (vědomě se tak oblékám)

☐ Ano

☐ Ne

☐ Netuším

2. Uvědomujete si, že Váš styl odívání se již dříve nosil?

☐ Ano

☐ Ne

3. Do jaké doby si myslíte, že Váš styl patřil původně.

☐ Netuším

4. Je podle Vás současná móda více v retrostylu, nebo spíše v nových a originálních trendech?

☐ Retro

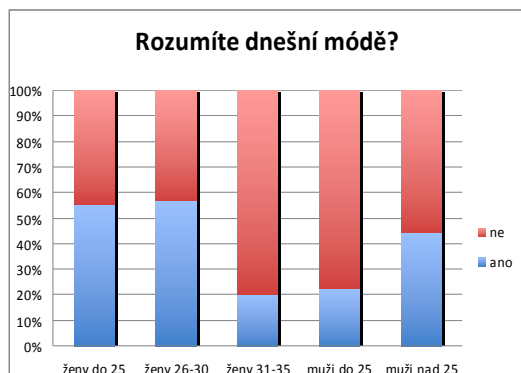
☐ Originál

☐ Netuším

Děkuji za vyplnění dotazníku.

3. 2. Vyhodnocení dotazníku

Mohu-li vypovídací hodnotu vypracovaného a následně vyhodnoceného dotazníku považovat za dostačující, vyplývá z něj následující:

Obr. 17 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Rozumíte dnešní módě?

Obr. 18 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Snažíte se v oblékání respektovat módní trendy?

Větší porozumění dnešní módě vyjádřily ženy mladší 30 let, oproti skupině žen v rozmezí věku 31-35 let. Zájem mužů je logicky nižší, muži starší 25 let, ale byli v dotazníku k módě vstřícnější než mladší muži.

I v případě respektování módních trendů triumfovaly ženy nad muži, nejvíce v kategorii 26-30 let. Také respekt mužů k módě v jejich vyšší věkové kategorii byl výraznější, než u jejich mladších kolegů.

Tabulka 1: Shrnutí výsledků odpovědí z dotazníku na otázku: Kde nejčastěji nakupujete oděvy?

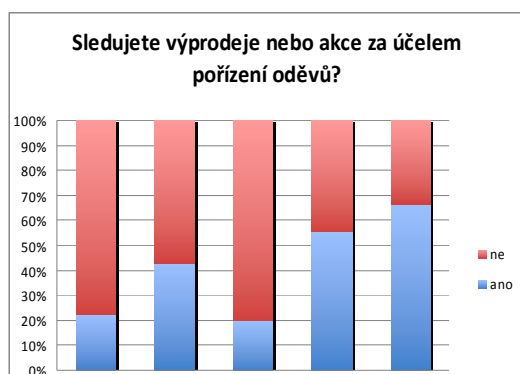
Kde nejčastěji nakupujete oděvy? (1 - nejčastěji, 4 - nejméně často)				
	internet	tržnice	second hand	značková prodejna
ženy do 25	1	4	2	3
ženy 26-30	3	4	2	1
ženy 31-35	3	4	2	1
muži do 25	2	4	3	1
muži nad 25	2	4	3	1

Nejpopulárnějším nákupním místem oblečení žen do 25 let je internet, ženy ve věku 26-35 a obě mužské dotázané věkové skupiny se nejčastěji vyslovili pro značkové prodejny. Místem „poslední záchrany“ pro všechny jsou tržnice. K nákupům v second handech inklinují více ženy.

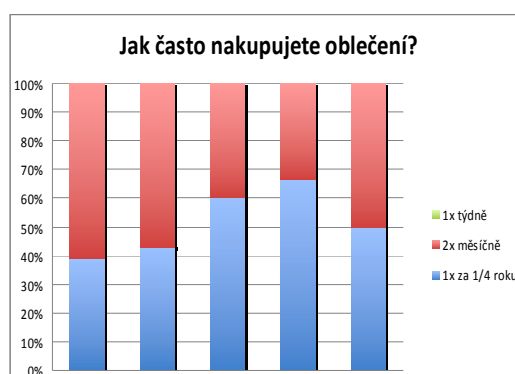
Tabulka 2: Shrnutí výsledků odpovědí z dotazníku na otázku: Co je rozhodující při nákupu?

Co je rozhodující při nákupu? (1 - nejčastěji, 4 - nejméně často)				
	prestíž	módnost	cena	kvalita
ženy do 25	4	3	2	1
ženy 26-30	4	1	2	3
ženy 31-35	4	3	1	2
muži do 25	3	4	2	1
muži nad 25	1	2	4	3

Rozhodujícím kritériem při nákupu oblečení byla u nejmladších žen kvalita, u kategorie 26-30 módnost, ženy starší 30 let pak preferovaly cenu. Nejmenší pozornost věnují ženy prestiži oděvů. Ta byla důležitá pro muže starší 25 let, zatímco muži mladší 25 let upřednostňují stejně jako ženy této věkové kategorie kvalitu. Mladší muže nezajímá příliš módnost oděvu, jejich starší kolegové na oblečení nešetří.

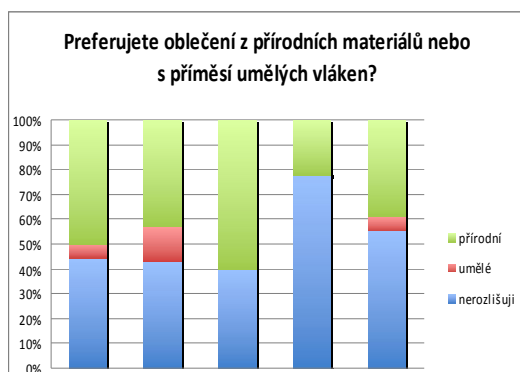

Obr. 19 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Sledujete výprodeje nebo akce za účelem pořízení oděvů?

Obr. 20 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Jak často nakupujete oblečení?

Zájem o výprodeje a prodejní akce oděvů byl u žen vysoký. Vyšší zájem u mužů o tyto nákupní příležitosti projevili ti mladší 25 let. Častěji nakupují oděvy ženy mladší 30 let, než ženy v kategorii 31-35 let. Muži tak často nenakupují, zejména ti mladší.

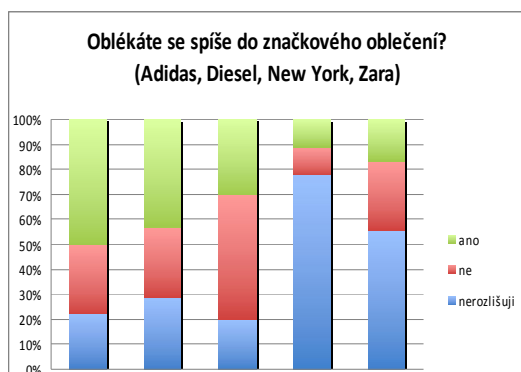
Obr. 21 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Preferujete oblečení z přírodních materiálů nebo s příměsí umělých vláken?

Ženy dávaly mírnou přednost oblečení, vyrobenému z přírodních materiálů, ale téměř stejný jejich počet nebral na použitý materiál ohled. Muži z hlediska materiálu oděvy spíše nerozlišovali, menší část, zejména těch starších 25 let, se vyjádřila ve prospěch textilií přírodních.

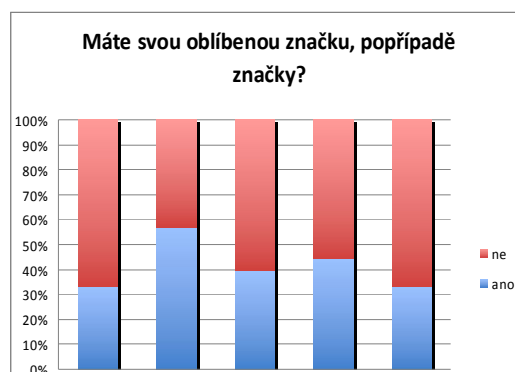
Tabulka 2: Shrnutí výsledků odpovědí z dotazníku na otázku: Při volbě oblečení je rozhodující:

Při volbě oblečení je rozhodující: (1 - nejčastěji, 4 - nejméně často)				
	komfort	omak	vzhled	značka
ženy do 25	2	3	1	4
ženy 26-30	2	3	1	4
ženy 31-35	2	3	1	4
muži do 25	2	3	1	4
muži nad 25	2	3	1	4

Všechny kategorie dotázaných upřednostnily při výběru oblečení jeho vzhled před pohodlností a cenou.

Obr. 22 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Oblékáte se spíše do značkového oblečení?

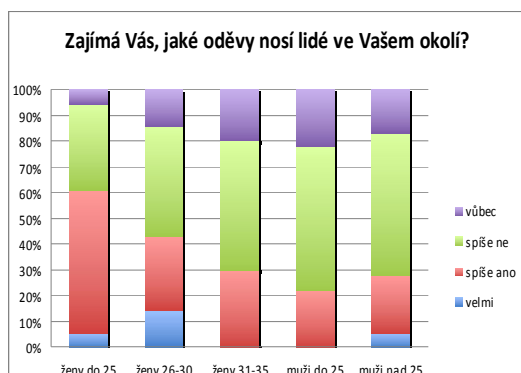

Obr. 23 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Máte oblíbenou značku, případně značky?

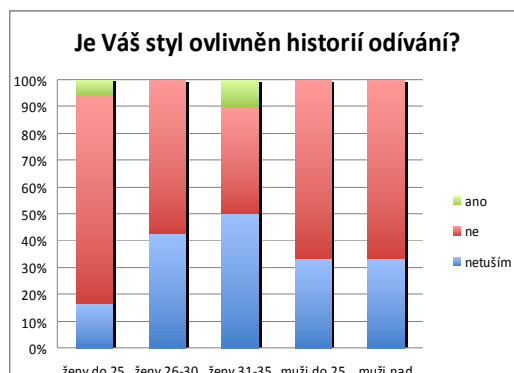

Značka byla pro mé respondenty nejméně podstatná. Poněkud v rozporu s tímto faktem ženy mladší 30 let z mého dotazníku oblékají spíše značkové oděvy, což ale může svědčit o reálně vyšší kvalitě značkových oděvních produktů. Pro muže nehraje značka při výběru oděvu roli, podobně jako pro odpovídající ženy v kategorii 31-35 let.

Oblíbenou značku měly odpovídající ženy v kategorii 26-30 let, 58 procent respondentek je nejvíce z dotazovaných pěti kategorií.

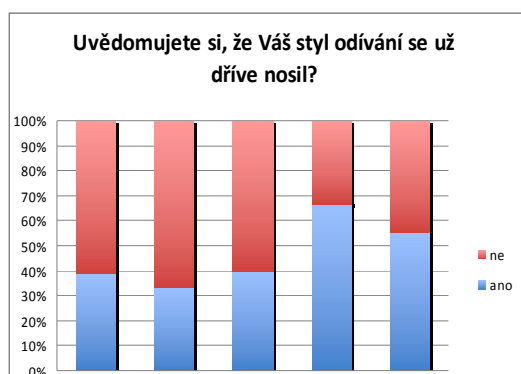
Obr. 24 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Zajímá Vás, jaké oděvy nosí lidé ve Vašem okolí?

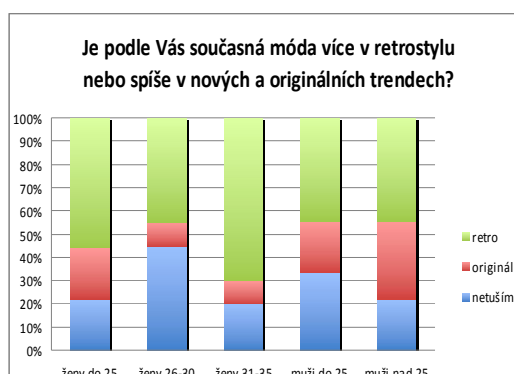
Obr. 25 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Je Váš styl ovlivněn historií odívání?

K zájmu o styl oblékání lidí kolem sebe se přiznaly ženy mladší 25 let. Dotazovaní z ostatních skupin tomuto pozornost spíše nevěnují. Poměrně nejvyšší procento (zhruba 14%) enormního zájmu o styl oblékání svého okolí bylo ale mezi ženami v kategorii 26-30 let, jakkoli i u této skupiny většina respondentek toto spíše nesleduje. Nadprůměrný, zvýšený zájem koresponduje s ostatními odpověďmi této kategorie, svědčícími o intenzivněji projevovaném zájmu o módu.

Ovlivnění vlastního stylu odívání historií všichni prakticky vylučují, ženy ve věku 26-35 let (dvě kategorie mého dotazníku) se navíc přiznávají k nezájmu, resp. možná k neznalosti tohoto aspektu oblékání.

Obr. 26 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Uvědomujete si, že Váš styl odívání se už dříve nosil?

Obr. 27 Graf vyhodnocení otázky z dotazníku: Je podle Vás současná móda více v retrostylu nebo spíše v nových a originálních trendech?

Ženy v odpovědích ale převážně připouštějí, že styl jejich oblékání se v minulosti již využíval. Zejména mladší muži si toto bezprostředně spíše neuvědomují. Přesto i muži shledávají současnou módu v jejích trendech více jako retro styl než jako příchod ryze nových a originálních nápadů. Poměrně nejvíce zastánců originality současné módy se vyskytlo v kategorii mužů nad 25 let. Zásadně výjimečná je v této otázce míra nevědomosti u jinak „módou žijící“ kategorie žen ve věku 26-30 let. Naopak u mužů do 25 let je tato nevědomost nepřekvapující.

4. Závěr

Oblékání je staré jako lidstvo samo, ale móda se považuje za výmysl posledního století. Není to však úplná pravda, ve všech dobách působily vlivy okolí na oblékání lidí a nejen na oblékání, ale i na styl mluvy. Prostí lidé se nechali ovlivňovat bohatšími či vládnoucí vrstvou a tito se zase nechávali ovlivňovat poznatky, které přicházely ze vzdálených zemí, prostřednictvím kupců, posílů a potulných muzikantů. Jednoduše řečeno bohatí se chtěli odlišit od nemajetných, vzdělaní od nevzdělaných, úspěšní od neúspěšných a vlastně každý od každého, ale přitom chtěli patřit do určité skupiny.

Ovlivňovaly se i kultury navzájem ve všech známých dobách. V románské době střední Evropy, francouzské modely, „co se dalo prodloužit se prodloužilo a co bylo možné zkrátit, se zkrátilo“.

V gotice převažoval zájem o zbroj a honosné šatstvo. Renesance se dávala přednost nedbalé eleganci, pohodlné a krátké. Vše pro pohodlnost a ne pro velkou honosnost. Rozlišení pro bohaté bylo v doplňcích, špercích, drahém vyšívání atd. Tak se projevovali trendy i v jiných dobách, stále však zůstávalo zásadou, že se šatstvo obnovovalo až po ztrátě své funkčnosti.

V novověku tento způsob odívání získává úplně nový rozměr. Spojuje se návrhář, výrobce a prodejce, vzájemně se ovlivňují a systematicky pracují na častějších obnovách ošacení. Vytvářejí sami nové idoly a vzory. Dcera nechce nosit to, co její matka a vytváří se tak i móda nejen pro společenské vrstvy, ale i pro věkové kategorie včetně dětí. Vytvářejí se i nové ikony např. podle Marilyn Monroe, Cindy Crawford, Brigit Bardot atd.. Tímto způsobem se stává to, že oblečení se nemění pro jeho funkční nepoužitelnost, ale už jen proto, že není módní. Každým rokem se toto období zkracuje. „Co se nosilo loni, se již nenosí“.

V dnešní době nastupuje další prvek a to je materiál. Nové materiály přinášejí nové možnosti a změny a tyto změny a rozmanitost prospívá obchodníkům. Všichni hovoří o rozmanitosti, ale ta zaniká s módní vlnou, která opět vede k určité uniformitě aniž si to zákazník uvědomuje. Značkové oblečení je pro ty, co nemají vlastní vkus a chtějí být stále módně oblečení, ale to se stává pouze v případě, kdy se drží pouze jedné značky. V opačném případě se člověk opět dostává do nevkusy a pouhé průměrnosti.

Z pohledu tématu této bakalářské práce jsou stěžejní otázky a odpovědi, týkající se novodobé části historie oblékání a jejího vlivu na současnost. Výsledky dotazníku je možné zevšeobecnit, lze pak konstatovat, že mladé ženy a muži při volbě oblečení spíše nezohledňují

historii, alespoň ne vědomě, odívání se řídí současnými trendy šířenými prodeji oblečení a návrháři. Podvědomost o tom, že styly odívání se ve svých charakteristických prvcích během dekád vracejí, je mezi dotázanými přibližně poloviční, čemuž poměrně odpovídá i množství těch, kteří shledávají současnou módu projevem retro-stylu.

Použitá literatura

- [1] **Česká móda 1918 – 1939**, Eva Uchalová a kolektiv spoluautorů, nakladatelství Olympia, 1996
- [2] **Československo 1918 – 1938**, Pavel Augusta, František Honzák
- [3] **Česká móda 1940 – 1970**, Konstantina Hlaváčková a kolektiv spoluautorů, nakladatelství Olympia, 2000
- [4] **Od fíkového listu k džínům**, Jana Skarlantová, Grada Publishing, 1999
- [5] **Oblékám se sama**, Alena Hanzlíková, nakladatelství Práce ROH, 1980
- [6] **Móda**, Vjačeslav Zajcev, nakladatelství Molodaja gvardija, 1983
- [7] **Abeceda textilu a odívání**, Stanislav Teršl, nakladatelství Noris, 1994
- [8] <http://www.fitnessstv.cz/zivot-a-moda-20-let>, 06.01.2012
- [9] <http://atraktivni.cz/clanek/panska-moda-20-leta>, 06.01.2012
- [10] <http://www.novinky.cz/zena/styl/203021-kdo-chtel-byt-za-prvni-republiky-in-sil-u-podolske.html>, 07.01.2012
- [11] <http://www.rosenbaum.cz/historie.htm>, 08.01.2012
- [12] <http://www.fitnessstv.cz/zivot-a-moda-30-let>, 08.01.2012
- [13] <http://www.osobnosti.cz/elsa-schiaparelli.php>, 11.01.2012
- [14] <http://rodina21.cz/pece-o-vnejsi-krasu/moda-40-let>, 12.01.2012
- [15] <http://modni-navrhy-and-me.blog.cz/0806/christian-dior-zivotopis> 20.01.2012
- [16] http://www.moda.cz/Kategorie/Modni_navrhari/ChristianDior , 20.01.2012
- [17] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hippies>, 01.02.2012
- [18] <http://doma.nova.cz/clanek/krasaamoda/hippie-moda-opet-oziva-volne-strihy-budou-sluset-i-plnym-krivkam.html> 02.02.2012
- [19] <http://rodina21.cz/pece-o-vnejsi-krasu/moda-70-let> 03.02.2012
- [20] <http://d3b9cwalzc5eko.cloudfront.net/funky-guy-with-dreadlocks.jpg>, 06.02.2012
- [21] <http://mejtanda.blog.cz/rubrika/punk>, 06.02.2012
- [22] <http://zahadny-svet.blog.cz/0903/etno-moda>, 08.02.2012
- [23] <http://rodina21.cz/pece-o-vnejsi-krasu/moda-80-let>, 12.02.2012
- [24] <http://zenyobleceni.blogspot.com/2010/01/damske-saty-v-90-letech.html>, 27.02.2012
- [25] <http://www.metropol.cz/zpravy/lifestyle/vintage-soucasny-modni-hit-nebo-retro-vzpominka/> 27.02.2012
- [26] <http://www.topzine.cz/soucasna-moda-si-s-historii-hraje-rada> 27.02.2012